Tatiana VERDEŞ

Cuvinte-cheie în discursul politic actual

Studiu de caz

T.V. – doctorandă, Facultatea de Litere, Universitatea de Stat din Moldova.

Ordonarea şi utilizarea corectă a *cuvintelor-cheie* într-un discurs politic joacă un rol important atât pentru atenţionarea receptorului, cât şi pentru ghidarea / manipularea lui. De obicei, cuvintele-cheie îl determină pe receptor să fie atent la conţinutul textului, din acest considerent făcându-se apel şi la anumite efecte iconice: pronunţarea, sublinierea, evidenţierea.

Prin cuvinte-cheie se presupun anumite standarde de frecvenţă – atunci când un cuvânt îşi face apariţia în text de mai mult de două, trei ori, repetarea fiind intenţionată şi motivată. Cuvintele-cheie sintetizează cel mai bine conţinutul unui text. Actorii politici utilizează, de obicei, numai cuvinte-cheie relevante pentru auditoriu, astfel încât efectul perlocuţionar să genereze persuasiunea.

Analiza propusă se consideră utilă, pentru că, în felul următor, se va vedea la ce categorie de cuvinte-cheie se recurge mai des pentru exprimarea atitudinilor faţă de problemele prezente şi viitoare ale societăţii, care sunt strategiile care stimulează materializarea programului electoral.

Demersul nostru constă în identificarea cuvintelor-cheie reprezentative pentru programele politice cercetate, gruparea lor în clase gramaticale, stabilirea nivelului de deicticitate şi emiterea unei concluzii statistice. Principiul selectării cuvintelor-cheie s-a făcut în dependenţă de ideile promovate şi frecvenţa utilizării cuvântului în discurs.

BDD-A20574 © 2011 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:53 UTC)

Prezentul studiu de caz se axează pe programele electorale din Republica Moldova, de la alegerile parlamentare din 2009.

Într-un text, de regulă, purtătorii ideilor principale şi ai informaţiilor de detaliu sunt subiectul şi acţiunea. Astfel că, substantivul şi verbul formează grupul esenţial într-un discurs. Celelalte părţi de vorbire (adj., adv., pron., art. etc.), deşi sunt complementare, au un rol important în formarea / realizarea sensului lexical. Altfel spus, potenţialul stilistic al fiecărei clase gramaticale este pus în evidenţă la nivelul contextului, fapt demonstrat şi de programele politice analizate.

În discursul politic **substantivul** deţine rolul central în ceea ce priveşte accepţia şi expresivitatea programului politic, specifice pentru acesta fiind substantivele abstracte, comune, nedeterminate etc.

Verbul, alături de substantiv, reprezintă o parte de vorbire foarte bogată în valenţe expresive: prin *categoria diatezei* (într-un discurs politic efectul stilistic este generat, de exemplu, de *întrebuinţarea reflexivului*), *categoria modului* (indicativul, de exemplu, arată o acţiune sigură şi reală) şi *timpuri* (timpurile gramaticale creează o largă posibilitate de interpretare şi de marcare stilistică a textului politic prin: *prezentul gnomic (permanent), prezentul în loc de viitor; prin valorile optative ale viitorului* etc.).

Adjectivul prezintă interes din punctul de vedere al valorii expresive ce implică referinţa etc.

Pronumele are o mare capacitate de abstractizare. În programul politic el poate fi considerat ca marcă a ambiguităţii şi a echivocului. În acelaşi timp, pronumele poate actualiza anumiţi termeni sau poate filtra, ierarhiza anumite atitudini.

Adverbul, mai puţin semnificativ, are valoare stilistică sugestivă, relevând o comparaţie.

Numeralul, în discursul politic analizat, este utilizat, de regulă, cu valoare stilistică, exprimând *aproximaţia, calitatea* etc.

Articolul, dincolo de faptul că indică în ce măsură obiectul este cunoscut de către vorbitor, constituie în programele politice semnul impreciziei, al ambiguităţii.

Celelalte părţi de vorbire (neflexibile: **prepoziţia**, **conjuncţia**, **interjecţia**) servesc ca instrumente de legătură, stabilind coerenţa şi coeziunea textuală.

BDD-A20574 © 2011 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:53 UTC)

De cele mai multe ori cuvinte-cheie devin: verbele substantivizate, substantivele articulate, pronumele (de regulă, demostrativele, posesivele), adjectivele (de obicei, exprimate prin substantive); verbele (la viitor, imperfect) etc.

Propunem în continuare câteva date statistice relevante:

	PCRM	PL	AMN	PLDM	PDM	MAE	PNL	PRM	PDSMU	PC	PPCD *SPERANTA*	P.Agrar	PSD	PR	PUM	PEMAVE	UMPR	UCM
Nr. total de cuvinte	8482	5883	3433	17757	8828	2079	493	1586	1151	4323	3892	3088	7881	2359	4693	6590	1327	2061
Vb. substantivizate																		
asigurarea	8	14	13	58	11	2	-	4	9	13	8	10	17	2	21	4	2	3
cooperarea	5	-	1	28	1	2	-	-	-	2	-	3	-	1	-	2	-	-
crearea	6	13	10	48	12	3	-	8	8	17	6	5	21	8	6	9	-	4
dezvoltarea	14	18	14	135	21	2	3	9	9	38	14	5	24	6	20	21	13	4
integrarea	2	12	6	19	2	2	-	-	-	8	1	2	4	-	6	1	-	-
modernizarea	-	1	5	29	3	3	1	-	-	5	-	-	3	-	-	1	-	-
promovarea	10	9	3	36	3	-	3	-	1	19	10	1	7	1	3	6	1	-
stimularea	4	8	5	9	9	1	-	-	-	5	4	1	9	-	3	-	-	-
susținerea	4	6	7	24	7	2	-	4	2	-	4	5	7	3	1	3	-	2
Subst. (toate formele art. hot.)																		
Cetățean,ul,ii	9	18	11	46	35	9	2	12	11	13	7	6	41	13	38	25	3	15
Drept,ul,ului	31	33	9	39	10	4	2	12	5	-	22	10	9	12	22	25	6	4
Economie,a,ile	5	10	15	36	14	7	1	4	1	11	5	6	15	13	22	10	1	8
Educație,a,ei	3	9	10	25	5	3	-	1	3	5	3	1	9	2	4	13	-	-
Egalitate,a,ții	4	4	1	4	1	1	-	-	-	1	4	2	1	-	-	4	2	1
Europa	-	-	3	7	-	4	-	-	-	-	-	1	6	-	7	-	-	-
Libertate,ea,le	16	12	-	21	4	3	1	-	1	4	16	-	-	-	-	1	5	-
Om,ul oameni	16	11	4	10	9	3	-	8	-	4	12	1	6	-	7	39	4	1
Partid,ul,lui	4	10	3	23	28	2	8	29	2	6	4	40	25	4	42	27	32	11
Politica,cile	16	40	4	61	38	5	2	4	5	36	18	8	12	5	45	8	1	6
Putere,ea,ile	2	8	2	9	1	1	-	-	-	4	2	2	14	-	25	4	2	12
Salariu,ul,lui	1	1	7	3	3	-	-	2	-	1	1	7	20	1	2	2	-	-
Situație,a,țiile	2	1	4	8	5	-	-	-	1	1	2	-	2	1	2	15	-	2
Societate,ea,le	12	6	3	41	8	-	1	1	2	12	12	3	2	2	38	9	5	5
Stat,ul,ele	24	63	8	1	38	20	6	10	2	18	27	2	26	29	85	16	5	16
Tineret,ul,ților	8	25	-	11	6	9	-	31	5	6	3	12	7	7	4	9	-	-
Țară,a,ii	-	-	2	29	-	-	-	1	-	-	1	-	42	-	26	-	-	3
Valoare,ea,i,ile	14	8	2	24	19	-	2	2	4	8	13	2	3	2	9	2	1	-
ș.a.								3				2						

BDD-A20574 © 2011 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:53 UTC)

Adj.																		
Economic,ă,e	30	51	32	64	24	9	6	9	8	40	30	11	25	18	20	39	3	6
Politic,ă,e,ile...	25	20	19	70	25	123	10	20	8	7	15	20	2	22	9	31	21	15
European,ă,e	11	24	11	76	7	0	1	1	-	-	11	-	12	-	6	8	1	-
Comunist,e...	-	2	8	8	-	1	-	-	-	-	-	-	9	-	4	3	-	-
noi	2	3	7	27	9	2	2	1	3	7	-	-	2	1	7	18	4	-
ş.a.																		
Pron.																		
Acest,a,şti,tor	18	46	17	183	45	23	-	8	5	25	23	13	36	8	25	62	10	11
Acel,ea, acelaşi	5	6	2	23	5	-	-	-	-	2	4	3	4	3	-	7	-	-
Noi	22	-	-	4	6	1	-	2	-	1	24	4	-	-	-	13	-	28
(**art.**) *Un,unui, unor,le* ş.a.	115	56	41	190	102	12	6	35	21	53	56	25	72	15	37	48	12	19
Adv.																		
Prezent	-	2	3	1	2	2	-	-	-	1	-	-	-	3	1	-	-	1
Viitor	-	2	1	2	3	2	-	-	-	1	3	-	7	2	4	-	-	2
Aici	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-
Acolo	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Acum	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Astazi	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
ş.a.																		

Conform prezentului inventar se observă că programele electorale din Republica Moldova, 2009 se caracterizează prin: ambiguitate, inferenţă, neutralitate de gen (cu referire la limbajul utilizat), caracter orientativ, formulare extrem de vagă etc. S-a atestat, de asemenea, o dominantă masculină, prin invocarea termenilor oficial acceptaţi, după cum urmează: deputat, candidat, profesori, medici, lucrători, cetăţeni. Actualizând semantica lexemelor-cheie, putem constata că, din punct de vedere tematic, în majoritatea programelor electorale se pledează pentru o economie mai dezvoltată, libertate în drepturi, politică liberal-democratică etc.

O altă concluzie relevantă este prezenţa a câtorva categorii gramaticale semnificative:

– **cuvinte a căror conotaţie depinde de contextul comunicativ** (*partidul, situaţia, acesta, puterea, statul* etc.);

– **cuvinte ce se caracterizează prin abstracţie, echivoc, ambiguitate, interpretabilitate** (*dezvoltarea, promovarea, libertatea, modernizarea, crearea* etc.);

– **cuvinte noţiuni** (*politică, economic, european, comunist* etc.).

În cele din urmă, s-au stabilit cinci cele mai utilizate cuvinte:

un, o (art. neh., toate formele sg., pl. – prevalând forma de masculin);

acest, aceasta (pron. / adj. demonstrativ, toate formele sg. pl.),

politic, ă, e (adj.),

stat (subst., formele articulate ale acestuia),

dezvoltarea (verb substantivizat).

BDD-A20574 © 2011 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:53 UTC)

S-a constatat că: utilizarea articolelor nehotărâte **un** și **o** și formele acestora de singular și plural acompaniază un substantiv pe care îl determină; denumește obiectul neindividualizat în discuție; dă sens general substantivului. Referința deictică pe care o capătă substantivul însoțit de articolul respectiv este una imprecisă și, de cele mai multe ori, cu implicații semantice și pragmatice variate. De exemplu: „Creștinismul este *unul* dintre factorii esențiali de coeziune socială", faptul că este unul dintre factori, implică existența a mai multor și anulează ideea de stringență, de imperativ. Sau în: „Introducerea *unor* mecanisme eficiente de protecție a pieței interne" prin art. nehot. se presupune prezența mecanismelor, dar nu se concretizează care ar fi ele, evitându-se ideea / conotația responsabilității.

În cazul demonstrativelor **acest**, **aceasta** (și toate formele lui – pron. / adj.), este vorba de variatele accepții pe care le capătă prin: indiciul personal și configurația spațială a contextului comunicării. În ambele cazuri referentul este accesibil direct în situația de enunțare, actul de referință realizându-se nemijlocit: „Al treilea element important pentru protecția împotriva degradării mediului implică *tratarea solurilor erodate* și *prevenirea formării ravenelor*. *Aceste acțiuni* trebuie inițial realizate în centrele raionale, contribuind la o utilizare mai eficientă a pământului (în agricultură) și la dezvoltarea altor activități economice, cu îmbunătățirea situației în domeniul securității în zonele afectate de mișcarea și eroziunea solurilor."

Întrucât un discurs politic presupune aprioric sfera politicului, este firească utilizarea frecventă a adjectivului **politic, ă**: *program politic, sfera politică, forță politică, formațiune politică, interes politic, activitate politică, maturitate politică, legături politice* etc., care actualizează, de fiecare dată, importanța intereselor statale.

Cazul substantivului **statul** este însă diferit. Fiind vorba de Republica Moldova, articolul hotărât *-ul* din *statul* va indica o referință, mai mult sau mai puțin explicită – statul Republica Moldova – sau poate fi supus diverselor contextualizări: conducerea Republicii Moldova, partidul de la guvernare, cei de la putere, poporul Republicii Moldova etc., interpretarea fiind dependentă de situația comunicativă (*statul* – un deictic discursiv).

Prin verbul substantivizat **dezvoltarea** se menționează ambiguitatea semantică. Chiar dacă prin dezvoltare se înțelege acțiunea de a (se) dezvolta și rezultatul ei – creștere, evoluare, amplificare etc. (conform DEX-lui), utilizarea acestui lexem în îmbinare cu alte sintagme sau cuvinte prezintă, implicit, variate efecte perlocuționare: *dezvoltarea economică, dezvoltarea durabilă, dezvoltarea civilizată, dezvoltarea liberă a fiecăruia, dezvoltarea întregului diapazon*

BDD-A20574 © 2011 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:53 UTC)

al libertății democratice etc. (*dezvoltarea* pe care și-o dorește fiecare poate fi veridică doar cu partidul *x* la putere).

În cele din urmă, se poate afirma că în discursul politic actual se dă preferință cuvintelor a căror conotație depinde de situația de comunicare, de procesul emiterii și receptării (emițător – receptor) etc.; cuvintelor a căror grad de ambiguitate trece de nivelul minim. Prin urmare, cuvintele-cheie în discursul politic, la care se apelează și în programele electorale analizate, se caracterizează prin referință deictică și, prin urmare, pot fi numite deictice [1, p. 55-59; 2, p. 251-290; 3, p. 113-128; 4; 5; 6].

Din punct de vedere diacronic, s-a observat și faptul că în discursul electoral de obicei se recurge la aceleași cuvinte-cheie, evaluând spectrul semantic al acestora. În acest sens, am realizat o comparație a cuvintelor-cheie în programele electorale din 2001-2005 cu cele din 2009, urmărind evoluția semantico-statistică a celor cinci grupuri stabilite.

Relevante în acest sens sunt următoarele rezultate:

Partidul Politic	**Programele electorale 2001-2005 EXEMPLE, Frecvența utilizării**	**Programele electorale 2009 EXEMPLE, Frecvența utilizării**
PCRM	*Unele state din Europa, un grup de state, unele metode socialiste, un număr impunător de interprinderi, a unei societăți de tip nou* etc. – 14 la număr (din 2147 de cuvinte).	*Unor înalte standarde, unei viziuni asupra realității, unor conflicte, unele țări, unii comuniști dogmatici, unor noi clase dominante, noul secol devine un fel de prolog al unei alte epoci, al unei alte politici, al unui alt mod de percepere a viitorului* etc. – 122 de cazuri (din 8482 de cuvinte).
AMN	*Unui sistem politic imperfect, apariția unui mare și influent partid politic, constituirea unei formațiuni moderne, unui trai decent pentru fiecare* etc. – 56 (din 3056 de cuvinte).	*Formarea unor resurse umane competente, consolidarea unor instituții educaționale, educarea unei societăți citite și deschise, conform unor date...*, etc. – 41 (din 3433).
PL	*Un buget echilibrat, unui program de principii, prin crearea unui sistem financiar-bancar agricol modern, organizarea unui sistem de asistență socială permanentă* etc. – 59 (din 4495).	*Care susțin unele companii în detrimentul altora, un mediu favorabil dezvoltării economice, viitorul unei economii dezvoltate, unele regiuni pot rămâne în urmă, realizarea unor programe structurale* etc. – 56 (din 5883).
PD	*Un nou nivel de dezvoltare a țării, unul din principalele obiective, oferirea unei autonomii financiare, realizarea unor programe concrete de restructurare a societății noastre, crearea unui stat național puternic* etc. – 82 (din 7708).	*Consolidarea formațiunii în jurul unor principii democratice, pentru a evita haosul unor alegeri parlamentare anticipate și implementarea unor strategii, edificare a unei societăți moderne, implementarea unor politici de redistribuire* etc. – 102 (din 8828).

Etc.

Prin urmare, implicitul semantic, ca formă de conținut în discursul politic, oferă noi posibilități de relații comunicative între codificator și decodificator, demonstrează intențiile codificate ale emițătorului [8]. Iar principala funcție a implicitu-

BDD-A20574 © 2011 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:53 UTC)

lui este realizarea / satisfacerea intenției codificatorului. Implicitul pragmatic, ori subînțelesul, propune o informație care derivă din situația de comunicare. Toate aceste particularități proprii și deicticelor ne dau dreptul să susținem faptul că cele cinci grupuri de cuvinte-cheie, caracteristice programelor electorale, au o valoare semantică intrinsecă de interpretabilitate și pragmatism.

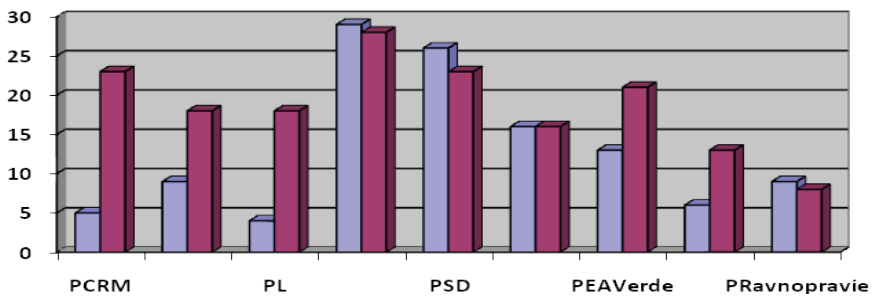
Semnificativi în acest sens sunt și indicatorii statistici ai cuvântului-cheie *dezvoltare*:

Partidul Politic	**Programele electorale 2001-2005 EXEMPLE, Frecvența utilizării**	**Programele electorale 2009 EXEMPLE, Frecvența utilizării**
PCRM	*Dezvoltare socială, dezvoltare eterogenă* – 2 utilizări.	*Modele, scenarii, strategii de dezvoltare, dezvoltare socială și economică, dezvoltarea umanității, dezvoltare culturală, dezvoltarea libertății cetățenești* etc. – 19 utilizări.
AMN	*Dezvoltarea sistemul democratic, dezvoltare social-economică, dezvoltare regională, dezvoltarea țării* – 12 utilizări.	*Dezvoltare economică, dezvoltare buisinessului, dezvoltare rurală și regională, dezvoltare agrară, dezvoltarea telecomunicației etc.* – 14 utilizări.
PL	*Dezvoltarea complexului economic, model de dezvoltare dinamic și suficient* – 4 utilizări.	*Dezvoltarea proprietății private, dezvoltare economiei de piață, dezvoltarea economică, dezvoltare teritorială, dezvoltarea agriculturii, industriei* etc. – 18 utilizări.
PD	*Dezvoltare industriei, dezvoltarea potențialului științific, dezvoltarea țării, dezvoltare durabilă, dezvoltare regională, dezvoltarea culturii naționale, dezvoltare spirituală* etc. – 29 de utilizări.	*Dezvoltare economică, dezvoltare socială, dezvoltarea sectorului agrar, dezvoltarea sectorului privat* etc. – 21 de utilizări.
PSD	*Perspective de dezvoltare, dezvoltarea raporturilor externe, dezvoltarea pieței de capital, dezvoltarea micului buisness* etc. – 35 de utilizări.	*Dezvoltarea economică, dezvoltarea fizică și spirituală a cetățenilor, dezvoltarea infrastructurii de producere, dezvoltarea comerțului* etc. – 24 de utilizări.
PPCD	*Dezvoltarea transportului, dezvoltarea socio-economică, dezvoltarea politică, dezvoltarea durabilă a societății, dezvoltarea științifică* – 14 utilizări.	*Dezvoltarea persoanei în dragoste și comuniune, dezvoltarea și fortificarea sectorului neguvernamental, dezvoltarea durabilă a societății* – 14 utilizări.
PE „Alianța Verde”	*Dezvoltarea societății, dezvoltarea extensiva a economiei, dezvoltare a orașelor, dezvoltarea civilizată a Moldovei* etc. – 13 utilizări.	*Dezvoltarea economică, dezvoltarea durabilă, dezvoltare tehnologică, dezvoltarea civilizată, dezvoltarea multilaterală a personalității umane* etc. – 21 de utilizări.
Partidul „Patria Rodina”	*Dezvoltarea tehnico-științifică, dezvoltarea industriei, dezvoltarea economică și socială, dezvoltarea liberă a cetățenilor* etc. – 6 utilizări.	*Dezvoltarea principiilor de autoadministrare, dezvoltarea liberă a fiecăruia, dezvoltarea tehnologiilor ultramoderne, dezvoltarea întregului diapazon al libertăților democratice* etc. – 13 utilizări.
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	0 utilizări.	*Dezvoltarea concurenței loiale, dezvoltarea economică, dezvoltarea continuă a relațiilor de piață, dezvoltarea instituțiilor sistemului politic* etc. – 6 utilizări.
Etc.		
Notă: PPCD nu a modificat programul electoral: *dezvoltare liberă a personalității, dezvoltarea societății, dezvoltare economică, dezvoltarea serviciilor agricole, dezvoltarea sistemului de finanțare* etc. – 14 utilizări.		

BDD-A20574 © 2011 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:53 UTC)

În programele electorale din 2001-2005 este vorba mai mult de o dezvoltare socială, economică, politică etc., în cele din 2009 sub semnul dezvoltării sunt plasate şi alte valori: libertatea, personalitatea, societatea etc. Se creează impresia unui progres general, mesajul fiind implicit: toate aceste evoluţii pot fi reale doar dacă se va vota partidul corespunzător.

Rezultatele obţinute cu referire la informaţia deictică pot fi reprezentate grafic astfel:

Se observă că în unele cazuri este vorba de o evoluţie considerabilă a utilizării celor cinci categorii de cuvinte-cheie, în alte cazuri, mai rar, scade numărul acestora. S-au depistat noi combinaţii semantice. Altfel spus, programele din 2009 sunt mai originale, mai variate semantic, chiar dacă unele idei se repetă, contextul şi timpul îmbracă o nouă haină.

Statistica făcută ne permite să afirmăm că, în cadrul discursului politic, de multe ori lipseşte componenta logică, existând doar un set restrâns de *cuvinte-cheie* şi un şir de trucuri manipulatoare.

Conform calculelor statistice s-a constatat, cu aproximaţie, că 35-75 la sută din limbajul utilizat de electorat se caracterizează prin ambiguitate, subiectivitate / intersubiectivitate, sens restrâns, contextual, inferenţă, caracter relaţional şi orientativ.

Limbajul politic al programelor electorale autohtone se caracterizează prin cuvinte deictice [2, 4, 6], cuvinte cu caracter general abstract sau polisemantice, limbaj de lemn [7] şi vocabularul bază.

Se ajunge la concluzia că discursul politic electoral este asemenea unui lănţişor, inelele căruia sunt foarte bine prinse între ele şi se succed regulat sau haotic. Trăsătura cea mai evidentă este forma pragmatico-virtuală, modificarea variată a subordonării inelelor şi relaţia dintre acestea.

Prin urmare, spre deosebire de oricare alte forme de comunicare, discursul politic este un teren propice pentru utilizarea instrumentarului lingvistic în

BDD-A20574 © 2011 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:53 UTC)

scopul transmiterii unei informaţii implicite. Din acest punct de vedere, în urma analizelor efectuate, putem susţine cert că programele politice prezintă un anume interes lingvo-stilistic şi merită a fi cercetate.

Bibliografie

1. F. Dimitrescu, *Note asupra sistemului deicticelor româneşti*, În „Studii şi cercetări lingvistice", X, nr. 1, 1959, p. 55-59.
2. I. Dolgova, E. Maksimova, *Deixis in Time and Space: The Fate of the Russian Demonstrative sej*, In E. Andrews & Y. Tobin (eds.). *Towards a calculus of meaning: Studies in markedness, distinctive features, and deixis*, Amsterdam / Philadelphia, John Benjamins, 1996, p. 251-290.
3. Ch. Fillmore, *Lectures on deixis*, California, CSLI Publication, Center for the Study of Language and Information Stanford, 1997, p. 113-128.
4. R. Ghiţa, *Deixis-ul, ca universalie lingvistică şi modalităţi de exprimare a acestuia în limbile română, franceză şi maghiară* [online] Teză de doctor. 2009. http://www.unibuc.ro/studies/Doctorate2009apr2/Ghita%20Ramona%20-%20Deixis-ul,%20ca%20Universalie%20Lingvistica%20si%20Modalitati%20de%20Exprimare%20a%20Acestuia%20in%20Limbile%20Romana,%20Franceza%20si%20Maghiara/REZUMATUL%20TEZEI%20DE%20DOCTORAT%20INTITULATE.pdf (accesat 12.09.2009)
5. *Gramatica limbii române*, vol. I, *Cuvântul*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005, 712 p.
6. A. Hobjilă, *Microsistemul deicticelor în limba română vorbită neliterară actuală*, Casa Editorială Demiurg, Iaşi, 2003, 181 p.
7. D. Papadima, *Limba de lemn – un antilimbaj*. În „Limba şi literatura română", Societatea de Ştiinţe, anul XXI, nr. 2 (aprilie-iunie), Bucureşti, 1992.
8. S. Săvulescu, *Analiza discursului public* [Curs online] Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative, 2005. http://facultate.regielive.ro/cursuri/stiinte_politice/analiza_discursului_public-39647.html (accesat 22.03.09)

BDD-A20574 © 2011 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:53 UTC)